

12. Kichuk N. V. Formuvannia tvorchoi osobystosti vchytelia v protsesi vuzivskoi profesiinoi pidhotovky : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.01 [Formation of the teacher's creative personality in the process of university professional training: autoref. thesis ... Dr. Ped. of science]. Kyiv, 1993. 31 s.
13. Kolomiets A.M. Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky vchytelia na suchasnomu etapi rozvytku suspilstva [Peculiarities of professional teacher training at the current stage of society's development]. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Pedahohika i psykholohiia. 2011. Vypusk 33. S. 83-86.
14. Lazarenko N. I. Profesiina pidhotovka vchyteliv u pedahohichnykh universytetakh Ukrainy v umovakh yevrointehratsii : monohrafiia [Professional training of teachers in pedagogical universities of Ukraine in the conditions of European integration: monograph]. Vinnytsia : TOV «Druk plius», 2019. 365 s.
15. Meshko O. I. Profesiino-smyslove samovyznachennia maibutnikh uchyteliv yak osnova formuvannia yikh pedahohichnoi pozytsii [Professional and meaningful self-determination of future teachers as a basis for the formation of their pedagogical position]. Naukovi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Ser. Psykholohichni nauky. Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova, 2009. № 26 (50). Ch. I. S. 292-298.
16. Prima D. A. Profesiine samovyznachennia yak pidgruntia formuvannia profesiinoi pozytsii maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [Professional self-determination as a basis for forming the professional position of a future primary school teacher]. Naukovi zapysky [Tsentralnoukrainskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]. Serii : Pedahohichni nauky. 2019. Vyp. 182. S. 179-183.
17. Ruskulis L. V. Profesiine samovyznachennia maibutnoho vchytelia ukrainskoi movy: zavdannia, problemy, trudnoshchi [Professional self-determination of the future teacher of the Ukrainian language: tasks, problems, difficulties]. Naukovi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 16 : Tvorchia osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky. 2015. Vyp. 24. S. 22-26.
18. Sysoieva S. Profesiina pidhotovka v konteksti osobystisno-orientovanoi paradyhmy osvity [Professional training in the context of a person-oriented paradigm of education]. Pedahoh profesiinoi shkoly: zb. nauk. pr. / uporiad.: N. H. Nychkalo, O. I. Shcherbak. Kyiv, 2003. Vyp. 5. S. 20-24.
19. Sotsiolo-ho-pedahohichni slovnyk [Sociological and pedagogical dictionary] / [za red. V. V. Radula]. Kyiv: Eksob, 2004. 304 s.
20. Forostovska T. O. Stanovlennia profesiinoho samovyznachennia maibutnikh vchyteliv khimii yak pedahohichna problema [Formation of professional self-determination of future chemistry teachers as a pedagogical problem]. Naukovi visnyk Lotnoi akademii. Serii : Pedahohichni nauky. 2020. Vyp. 7. S. 123-128.
21. Frytsiuk V. A. Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maibutnikh pedahohiv do bezperernoho profesiinoho samorozvytku: avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 [Theoretical and methodological principles of training future teachers for continuous professional self-development: autoref. thesis ... Dr. Ped. of science]. Vinnytsia, 2017. 40 s.
22. Khoruzha L. L. Etychni rozvytok pedahoha : navch. posib. [Ethical development of a teacher: teaching. manual] Kyiv : Akademvydav, 2012. 208 s.
23. Chobitko M. H. Osobystisne i profesiine samovyznachennia maibutnoho vchytelia [Personal and professional self-determination of the future teacher]. Pedahohichna nauka: istoriia, teoriia, praktyka, tendentsii rozvytku. 2009. № 3. URL: http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n3_2009_st_9
24. Shakhov V. I. Teoretyko-metodolohichni osnovy bazovoi pedahohichnoi osvity maibutnikh uchyteliv: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 [Theoretical and methodological foundations of the basic pedagogical education of future teachers: dissertation. ... Dr. Ped. of science]. Vinnytsia, 2008. 532 s.

УДК 378.14. 81'24

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-73-53-58>

НАДІЯ КОМАРІВСЬКА

<https://orcid.org/0000-0002-9538-4048>

n.komarivska@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

ІННА СТАХОВА

<https://orcid.org/0000-0002-8942-6248>

kachayloinna@gmail.com

доктор філософії, старший викладач,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

КАТЕРИНА КОЛЕСНІК

<https://orcid.org/0000-0001-8928-4377>

katrinkolesnik1@gmail.com

доктор філософії, старший викладач,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

ОЛЕКСАНДРА ШИКИРИНСЬКА

<https://orcid.org/0000-0001-6507-341X>

o.v.shikirinska@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

МОВНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

У статті розкрито особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до ефективного викладання української мови. Автори розглянули процес навчання в сучасному вищому педагогічному закладі як діяльнісний, провідною цінністю якого є та діяльність, яка засвоюється, її зміст, функції. Значення знань при цьому не применшується, при оцінці їхньої ефективності необхідно враховувати компетентність, ініціативу, творчість, саморегуляцію, унікальність розумових здібностей. Доведено, що пріоритетної уваги набувають зміст і методика навчання, які формують світогляд, цінності

особистості, уміння самостійно вчитися, критично мислити, демонструвати здатність до самопізнання й самореалізації майбутнього вчителя в різних видах творчої діяльності, умінь і навичок.

Ключові слова: підготовка студентів, мовна освіта, початкова школа, молодші школярі, українська мова, методика навчання.

NADIYA KOMARIVSKA

candidate of philological sciences, associate professor,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University
Ostrozhskego str., 32, Vinnytsia

KATERYNA KOLESNIK

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University
Ostrozhskego str., 32, Vinnytsia

INNA STAKHOVA

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University
Ostrozhskego str., 32, Vinnytsia

OLEXANDRA SHYKYRYNSKA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University
Ostrozhskego str., 32, Vinnytsia

LANGUAGE EDUCATION IN THE PROFESSIONAL SYSTEM PREPARATION OF THE FUTURE TEACHER

The article reveals the peculiarities of training future primary school teachers for effective teaching of the Ukrainian language. The authors consider the learning process in a modern higher pedagogical institution as an activity-based one, the leading value of which is the activity that is learned, its content, and functions. At the same time, the importance of knowledge is not diminished, when evaluating their effectiveness, it is necessary to take into account competence, initiative, creativity, self-regulation, and the uniqueness of mental abilities. It has been proven that priority attention is given to the content and teaching methods that shape the worldview, personal values, the ability to learn independently, think critically, demonstrate the ability for self-knowledge and self-realization of the future teacher in various types of creative activity, abilities and skills. Learning the Ukrainian language at a higher educational institution should form the ability to use the acquired knowledge and experience to learn new knowledge and solve practical problems, it must be brought into line with the requirements of life. For this, in the presentation of theoretical material, it is desirable to give preference to observations followed by the analysis of facts, their classification and establishment of certain regularities; during language learning, it is necessary to involve students in active mental and speech activity, to develop in them the ability to observe and logically and accurately draw up their conclusions; it is necessary to reasonably correlate communicative orientation and conscious systematization of language material; evaluate the level of knowledge of the language not only by the clear formulation of the rules, but also by the ability to express one's own opinion, argue it and prove it with examples of linguistic facts.

Key words: student training, language education, primary school, younger students, Ukrainian language, teaching method.

На сучасному етапі розвитку суспільства відбуваються глибокі соціальні перетворення. У зв'язку з цим з'являються підвищені вимоги до підготовки майбутніх спеціалістів будь-якого профілю. Як зазначено в Концепції «Нова українська школа», наша держава потребує підготовки вчителя нової генерації, здатного до впровадження прогресивних ідей вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду в освітню практику [8]. Особливого значення в організації навчання набувають ті методи й принципи, що спрямовані не стільки на отримання певної суми знань, умінь і навичок, скільки на розвиток мислення, самостійності й творчої активності, озброєння студентів методами самостійного здобуття знань.

У Державній національній програмі розвитку освіти України в XXI столітті зазначено, що освіта є «засобом відтворення й нарощування інтелектуального, духовного потенціалу народу, ... дієвим чинником модернізації суспільства, зміцнення авторитету держави на міжнародній арені» [2]. Це призвело до зміни освітньої мети, яка полягає нині в життєтворчості, у життєвому самовизначенні людини (О. Савченко). Освіченою сьогодні вважають людину, яка має активну життєву позицію, прагне до постійного особистісного й професійного саморозвитку, орієнтується в складних проблемах багатогранної дійсності й здатна усвідомити свою відповідальність і роль у суспільстві.

Отже, на сьогодні необхідно спрямувати навчальний процес на пошуки інноваційних шляхів розвитку творчої особистості вчителя, який зможе успішно навчати та креативно розвивати дітей.

Мета статті – розглянути різні види організації навчальної діяльності студентів під час вивчення української мови, що спрямовуються на підвищення якості підготовки майбутніх учителів початкових класів.

В освітньому стандарті професійної освіти зазначено перелік компетентностей, якими повинен оволодіти майбутній учитель початкової школи [11]. На наш погляд, важливим є те, як забезпечується досягнення заданих цілей з урахуванням нових вимог суспільства до професійних і особистісних якостей педагога. Тому необхідно переглянути зміст навчання, використовувати такі підходи до навчально-виховного процесу, які сприяли б формуванню компетентних фахівців, здатних максимально реалізувати свій потенціал у конкретній сфері трудової діяльності.

Проблемам удосконалення вищої освіти присвячені праці А.Алексюка, Р.Гуревича, М.Згуровського, Л.Коніщенко, В.Лугового, Н.Ничкало та ін. Зокрема, підвищенню якості підготовки вчителя приділялась увага в науково-методичних розвідках С.Гончаренка, Р.Гуревича, О.Демченко, І.Зязюна, Н.Лазаренко, Л.Хомич, М.Фіцули та ін.

Різні аспекти педагогічної освіти розроблялися з позицій її неперервності (Г.Балл, І.Лапшина, В.Луговий, Н.Ничкало), формування і розвитку педагогічної майстерності, професійних умінь (І.Зязюн, В.Моляко, В.Семиченко, С.Сисоєва), оволодіння педагогічною культурою (В.Гриньова, Л.Любчак), формування професіоналізму педагога (Н.Гузій, Н.Лазаренко), формування інформаційної культури майбутнього фахівця (Р.Гуревич, М.Козяр, А.Коломієць) та ін.

Згідно з найновішими дослідженнями, одним з основних завдань підготовки педагогічних кадрів вважаємо формування в майбутніх учителів інтегрованої системи предметних знань, умінь і навичок, здатності до творчої педагогічної діяльності. Важливе значення має оволодіння студентами необхідним комплексом методичних умінь і навичок для розв'язання професійних завдань та виховання в майбутніх учителів ціннісно-емоційного ставлення до наукової теорії, педагогічної діяльності й процесу підготовки до неї. Протягом професійного становлення сучасний студент має оволодіти, як зазначає І.Зязюн, «не лише декларативними знаннями (про те, «що»), а й процедурними («як»)» [7, с. 25].

Учителі ХХІ століття працюють в умовах, що безперервно змінюються, тому вони змушені постійно активізувати свої знання, систематично удосконалювати й збагачувати методи, організаційні форми та дидактичні засоби, готуючи учнів до активного життя. Аналіз наукових джерел (І.Богданової, І.Гавриш, Р.Гуревич, А.Коломієць, О.Савченко та ін.) дає підстави констатувати важливість і необхідність постановки питання про запровадження інноваційних форм організації навчального процесу у вищому навчальному закладі не тільки предметів психолого-педагогічного циклу, але й гуманітарного. «Українська мова з методикою формування компетентності в мовно-літературній освітній галузі» серед них займає одне з чільних місць як базова дисципліна з формування професійно-значимих якостей особистості, її ціннісно-нормативної системи, мотивів навчання й майбутньої професійної діяльності. У процесі оволодіння мовними теоріями та мовленнєвими уміньми в студентів формується ціннісне ставлення до науки, потреба в збагаченні системи практичних умінь і навичок, інтерес, відповідальне і творче ставлення до процесу вивчення української мови як складової фахової підготовки.

Одне з головних завдань, яке стоїть перед учителем початкової школи, зорієнтоване на формування мовної особистості молодшого школяра, оволодіння учнями українською мовою як засобом спілкування і самовираження, усвідомлення функції кожної мовної одиниці, доцільне вживання її в усному й писемному мовленні.

Вік комп'ютерних технологій змушує педагогів вносити в навчальний процес нові методи навчання підростаючого покоління. Особливо це стосується навчання української мови, яке ще не повністю відповідає вимогам, потребує модернізації, докорінної перебудови. Можна констатувати, що випускники школи не володіють належним рівнем знань з мови. Вони звикли вербально заучувати теоретичні положення, мовні визначення й правила, парадигми відмінювання, різні приклади та винятки з правил.

Шкільний лінгвістичний курс передбачає відповідно до державних освітніх стандартів, що теорія мови поступається місцем мовленнєвій практиці. Це вимагає зміни пріоритетів і в мовній підготовці майбутніх учителів. Окрім міцних наукових знань у студентів повинна бути сформована мовленнєва компетентність (адже не можна сформулювати в учнів те, чим не володієш сам).

Методика навчання української мови побудована із використанням системно-описового підходу, в основі якого лежить засвоєння системи знань, а це не відповідає вимогам часу. Для того, щоб користуватися багатствами української мови, студенти повинні не лише запам'ятати схеми розборів, структурні типи та моделі речень тощо, а й розуміти закономірності їхнього функціонування, знати соціальні, ситуативні й контекстуальні правила, яких дотримуються носії мови. Ми вважаємо, що студенти мають навчитися думати й розуміти суть мовних явищ і самостійно орієнтуватися в проблемах, а це стане важливою ознакою якісно нового навчання української мови. Центром уваги має бути всебічний мовленнєвий розвиток студентів. Головною метою навчання української мови є формування особистості, яка вільно й свідомо володіє вміннями і навиками, комунікативно виправдано спілкується. Тому потрібно забезпечувати єдність мовної освіти й мовленнєвого розвитку.

Відомо, що учитель початкових класів зможе успішно здійснювати навчальний процес та виховувати у дітей хист до слова лише за умови, якщо сам володітиме глибокими знаннями з рідної мови, буде зразком для наслідування в культурі усного й писемного мовлення. Необхідність вчити інших у майбутньому обов'язково передбачає розширення сфер вживання української мови, вдосконалення мовної практики студентів, їхньої мовленнєвої діяльності. А це, передусім, володіння літературними нормами на всіх мовних рівнях та вміння користуватися мовно-стилістичними засобами з урахуванням умов і завдань комунікації.

Проте формуванню умінь користуватися мовними засобами відповідно до програми, задуму, ситуації спілкування, зорієнтованості на слухача, тобто розвитку мовно-мовленнєвої компетентності студентів, на жаль, приділяється ще недостатня увага. Цієї мети можна досягти лише шляхом формування системи ґрунтовних знань про стилістичні можливості фонетики, лексики, фразеології, словотвору і граматики; активізації творчої, продуктивної діяльності студентів за допомогою ефективних методів стилістичних спостережень і стилістичного аналізу текстів, удосконалення вміння студентів стилістично грамотно будувати тексти різних стилів, а також шляхом розвитку індивідуально-авторських здібностей студентів.

Тому в основі всього навчального курсу мови повинно бути практичне оволодіння мовленням. Набуття міцних комунікативно-мовленнєвих умінь і навичок, стилістичного чуття можливе тільки при глибокому й систематичному ознайомленні студентів з певними закономірностями функціонування мовних засобів усіх рівнів у різних сферах спілкування. Рівень мовної підготовки випускників педагогічного ВНЗ визначається сформованістю професійно необхідних знань, умінь і навичок [10]. Стилістичні вміння і навички є частиною загальномовних і, таким чином, є невід'ємними складниками мовної освіти вчителя. Вони охоплюють діяльність студентів, пов'язану як з розпізнаванням, розмежуванням, аналізом, характеристикою, так і з уживанням виучуваних явищ у власних висловлюваннях. Останнє значною мірою залежить від рівня володіння стилістичними поняттями, ступеня розвинутої мовного чуття, а також професійної відповідальності.

Усі мовні рівні – фонетика, лексика, фразеологія, словотвір, граMATика – мають вивчатися, на нашу думку, у двох аспектах: системно-описовому (визначення місця, статусу і властивостей мовних одиниць, встановлення взаємозв'язків між ними, характеристика норм тощо) і функціонально-комунікативному (розгляд функцій мовних засобів у комунікативній діяльності, їх роль у побудові мовленнєвих утворень). Це вимагає посилення уваги до функціональних властивостей мовних одиниць різних рівнів, особливостей їх реалізації в комунікативному процесі [9].

Складові мови взаємопов'язані, саме тому відсутність уваги до якоїсь грані мови, так само, як надання беззастережної переваги одній із сторін не дасть позитивних результатів. Тільки комплексний підхід до вивчення української мови сприяє розумінню ролі мовних явищ, їхнього взаємозв'язку й співвіднесеності, формуванню мовного чуття й здатності самовдосконалення.

Таким чином, статусу провідного принципу мовної освіти не тільки в загальноосвітній, а й у вищій школі має набути формування мовленнєвої компетентності.

Плануючи різні види організації навчальної діяльності під час вивчення мови, необхідно виходити з того, що основна їх мета має полягати не в досягненні ефекту новизни чи оригінальності, а спрямовуватися на підвищення якості підготовки майбутніх учителів. При цьому опиратися необхідно на те, що основний сенс інноваційних технологій, нетрадиційних методів навчальної діяльності повинен полягати в підвищенні пізнавальної активності студентів, стимуляції інтересу до навчальних занять. Вони також мають допомогти створити в майбутніх учителів установку на творчу професійну діяльність, на постійний пошук.

Обирати форми й методи організації навчання мови, які спрямовані на інтелектуальний розвиток особистості, варто за рахунок зменшення частки репродуктивної діяльності. Під час здійснення особистісно-зорієнтованого навчання змінюються функції, зміст і напрями діяльності студента і викладача.

Центром уваги стають активні та індивідуальні методи, студенти «поринають» в обстановку творчої, пошуково-дослідницької пізнавальної діяльності. Активні форми та методи в процесі вивчення навчальної дисципліни мобілізують мислення та уяву, допомагають відійти від стереотипів, шукати самостійні, нестандартні варіанти відповідей та шляхи вирішення освітніх проблем. Ці методи передбачають фрагменти пошуку, порівняння різних фактів з метою розвитку вміння висловлювати власну точку зору, виробляти навички переконання, закріплення знань.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Українська мова з методикою формування компетентності в мовно-літературній освітній галузі» викладачі застосовують проблемні методи навчання. Вони передбачають постановку проблемного завдання, при розв'язанні якого студенти не простого запам'ятовують певну суму фактів, а досліджують, розглядають з різних сторін, об'єднують з іншими фактами, використовуючи при цьому різні способи та прийоми опрацювання матеріалу.

Важливо широко впроваджувати лекції проблемного характеру, під час яких процес пізнання студентів наближається до дослідницької діяльності. У співробітництві з викладачем студенти «відкривають» для себе нові знання, осягають теоретичні основи майбутньої професії.

Уважаємо ефективним також використання системи проблемних завдань різного рівня складності на практичних заняттях. Такі завдання спрямовані на максимальне збудження розумової діяльності студентів, дозволяють вивчити те чи інше питання всебічно, глибоко осмислити матеріал. Серед них – лінгвістичні загадки, мовні жарти, відшукування «зайвих» елементів, проблемні ситуації тощо. Такі завдання корисні для майбутнього вчителя, оскільки навчають його складати

подібні завдання для учнів 1-4 класів і цим активізувати їхню мисленнєву діяльність. Виконання проблемно-пошукових завдань вимагають від студента не тільки знання матеріалу на репродуктивному рівні, самостійної роботи з додатковою лінгвістичною літературою, а й кмітливості. Разом з тим, проблемні завдання сприяють формуванню творчих здібностей студентів: продуктивного мислення, уяви, пізнавальної мотивації, інтелектуальних емоцій тощо.

Матеріал з української мови дає змогу під час опрацювання більшості тем організувати навчальні дискусії, підготовка до яких потребує підготовки за ширшими джерелами, ніж матеріал підручника. Шляхом залучення студентів до інтенсивної пізнавальної діяльності формуються наукові знання, уміння та навички, розвивається вміння практичного аналізу й ретельної аргументації висунутих положень. Майбутні вчителі активно обстоюють власну точку зору, критично підходять до чужих і власних суджень, що удосконалює вміння спілкуватися, підвищує рівень культури мовлення.

Під час проведення практичних і лабораторних занять, організації самостійної та індивідуальної роботи необхідно створювати умови для прояву і розвитку творчих здібностей студентів, заохочувати інтерес до самостійної творчої діяльності. Важливо в майбутніх учителів початкової школи формувати креативне мислення; націлювати навчальну діяльність на створення творчого продукту (колективного чи індивідуального). Загальні риси творчої діяльності найповніше відображає самостійна робота студента. Ми переконані, що чим більше розвинута самостійна навчально-пізнавальна діяльність, тим вищий рівень сформованості творчих здібностей.

Для вироблення творчих якостей необхідно залучати студентів до наукової діяльності. Зрозуміло, що не кожен студент однаковою мірою здатний до наукової роботи. Проте привчати до вирішення дослідницьких завдань, допомагати набутти хоча б елементарного досвіду проведення досліджень за обраною спеціальністю необхідно в усіх студентів. Науковий пошук, самостійна розробка хоча б нескладних наукових проблем виробляють у студентів творчий підхід до майбутньої професійної діяльності.

Загальновідомо, що складовою професійної діяльності вчителя є методична діяльність, пов'язана з конструюванням педагогічного процесу, проектуванням його змісту і технології. Тому важливо, щоб майбутній педагог навчився поєднувати нормативно-регламентований та творчий компоненти методичної діяльності.

Методичну творчість учителя початкової школи, пов'язану з викладанням української мови, ми розуміємо як соціально та особистісно значущу діяльність, метою якої є пошук, конструювання та використання нестандартних способів співпраці з учнями, орієнтованої на їхню мовну й літературну освіту, розумовий та мовленнєвий розвиток і виховання.

Отже, навчання української мови у вищому навчальному закладі повинне формувати вміння використовувати набуті знання і досвід для засвоєння нових знань та розв'язання практичних завдань, обов'язково, що вкрай важливо, має бути приведені у відповідність з вимогами життя. Для цього у викладі теоретичного матеріалу перевагу бажано надавати спостереженням з наступним аналізом фактів, класифікацій їх і встановленням певних закономірностей; під час навчання мови варто залучати студентів до активної розумової та мовленнєвої діяльності, виробляти в них уміння спостерігати й логічно, точно оформляти свої висновки; необхідно розумно співвідносити комунікативну орієнтацію та свідому систематизацію мовного матеріалу; оцінювати рівень знань з мови не тільки за чітким формулюванням правил, а за вмінням висловлювати власну думку, аргументувати її і доводити на прикладах мовних фактів.

Література

1. Бондар В.І., Шапошнікова І.М. Управління формуванням професійної компетентності вчителя. *Освіта і управління*. Т.9. № 2. 2006. С. 20-27.
2. Державна національна програма «Освіта». URL : <https://bit.ly/3Ebfs6o> (дата звернення: 12.06.2020 р.)
3. Колеснік К.А. Організація колективної творчої діяльності у процесі мовленнєвої роботи на уроках рідної мови. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. С. 190-194.
4. Комарівська Н. Дослідницька діяльність – важлива складова фахової компетенції майбутнього вчителя. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Випуск 17. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. С. 343-346.
5. Лазаренко Н.І. Тенденції професійної підготовки вчителя в педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 ; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ. 2020. 41 с.
6. Лащина І. М. Дослідження аспектів підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення інтегрованих занять з молодшими школярами. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм*. Вінниця : «Меркьюрі-Поділля», 2017. С. 25-29.
7. Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи : монографія / ред. І.А.Зязюн. Київ. 2000. 636 с.

8. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <https://bit.ly/40XieWF> (дата звернення: 17. 12. 2019 р.)
9. Паламар Л.М. Функціонально-комунікативний принцип формування мовної особистості: Автореферат дис. ... д-ра пед. наук. Київ. 1997. 48 с.
10. Савченко О.Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Початкова школа*. 2001. №7. С.1-4.
11. Стандарт вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL : <https://bit.ly/2Nklhwd>
12. Стахова І.А. Організація творчої діяльності майбутніх учителів початкових класів в освітньому процесі ВНЗ. *Підготовка фахівців соціономічних професій в умовах сучасного соціокультурного простору*. Вінниця : ФОП Тарнашинський О.В. Вип.5. 2017. С. 230-233.

References

1. Bondar V.I., Shaposhnikova I.M. Upravlinnia formuvanniam profesiinoi kompetentnosti vchytelia [Management of the formation of the teacher's professional competence]. *Osvita i upravlinnia*. Т.9. № 2. 2006. S. 20-27.
2. Derzhavna natsionalna prohrama «Osvita» [State national program «Education»]. URL: <https://bit.ly/3Ebfs6o> (data zvernennia: 12.06.2020 r.)
3. Kolesnik K.A. Orhanizatsiia kolektyvnoi tvorchoi diialnosti u protsesi movlennievoi roboty na urokakh ridnoi movy [Organization of collective creative activity in the process of speech work in native language lessons]. Aktualni problemy formuvannia tvorchoi osobystosti pedahoha v konteksti nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoї osvity. Vinnytsia : TOV «Nilan-LTD», 2015. S. 190-194.
4. Komarivska N. Doslidnytska diialnist – vazhlyva skladova fakhovoi kompetentsii maibutnoho vchytelia [Research activity is an important component of the future teacher's professional competence]. Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. Vypusk 17. Kyiv-Vinnytsia: DOV «Vinnytsia», 2008. S. 343-346.
5. Lazarenko N.I. Tendentsii profesiinoi pidhotovky vchytelia v pedahohichnykh universytetakh Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Trends in professional teacher training in pedagogical universities of Ukraine in the conditions of European integration] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 ; Instytut pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh imeni Ivana Ziaziuna NAPN Ukrainy. Kyiv. 2020. 41 s.
6. Lapshyna I. M. Doslidzhennia aspektiv pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do provedennia intehrovanykh zaniat z molodshymy shkoliaramy [Study of aspects of preparation of future primary school teachers for conducting integrated classes with younger schoolchildren]. Aktualni problemy doshkilnoi ta pochatkovoї osvity v konteksti suchasnykh osvitykh paradyhm. Vinnytsia : «Merkiuri-Podillia», 2017. S. 25-29.
7. Neperervna profesiina osvita : problemy, poshuky, perspektyvy [Continuous professional education: problems, searches, prospects] : monohrafiia / red. I.A.Ziaziun. Kyiv. 2000. 636 s.
8. Nova ukrainska shkola : kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school: conceptual foundations of secondary school reform]. URL: <https://bit.ly/40XieWF> (data zvernennia: 17. 12. 2019 r.)
9. Palamar L.M. Funktsionalno-komunikatyvnyi pryntsyp formuvannia movnoi osobystosti [The functional-communicative principle of linguistic personality formation] : Avtoreferat dys. ... d-ra ped. nauk. Kyiv. 1997. 48 s.
10. Savchenko O.Ia. Udoskonalennia profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Improving the professional training of future primary school teachers]. *Pochatkova shkola*. 2001. №7. S.1-4.
11. Standart vyshchoї osvity za spetsialnistiu «Pochatkova osvita» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoї osvity [Standard of higher education in the specialty «Primary education» for the first (bachelor's) level of higher education]. URL: <https://bit.ly/2Nklhwd>
12. Stakhova I.A. Orhanizatsiia tvorchoi diialnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv v osvitnomu protsesi VNZ [Organization of creative activity of future primary school teachers in the educational process of universities]. Pidhotovka fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii v umovakh suchasnoho sotsiokulturnoho prostoru. Vinnytsia : FOP Tarnashynskiy O.V. Vyp.5. 2017. S.230-233.